

Balinos šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

Kruncikų, Darbutiškės šaltinis, Didysis šaltinis prie Budrevičių sodybos

Koordinatės

LKS: 529773; 6046796

Adresas

Darbutiškių k. Trakų r. sav. Tolimiausiose vakarinėse Aukštadvario regioninio parko priegose į laukus iš miškų „pabėgę“ Kareiviškės, Darbutiškės, Ružiavos kaimeliai jau nėra parko administruojamose valdose. Jų išsimėčiusiomis sodybomis apsuptas Balinos šaltinis, taip pat į V–ŠV nuo parko ribų nutolęs apie 0,4–0,7 km. Aukštadvaris, tiesiai per miškingas kalvas, bet priešingon pusėn yra už 5 kilometrų. Būdamas pačioje parko pašonėje, tiesiai mažiau negu 2 km į vakarus nuo dažniau lankomų Rangavos–Šafarnės šaltinių grupės, jis įdomus pamatyti po šį kraštą keliaujančiam

Aplinka

Grioviuto slėniuko šlaitelyje susiformavęs nedidelis sufozinis cirkas su keliomis nuošliaužomis, dabar stabilus ir užžėlęs krūmokšniais ir medeliais. Jo dugne veržiasi labai vandeninga, kunkuliuojanti versmė (verdenė) iš gilios (0,6 m), apvalios 0,5–0,6 m skersmens, panašios į „lapės olą“, kiek pasvirusios su stačiomis sienelėmis išplautos duobės. Sufozinio cirko dugnu gausiai srūvantis vandens srautas pasiekia upokšiuką (kairys Balinos intakėlis), o greitai ir patį Balinos upelį. Pusapvalio šlaituko apačioje ir kiek nuošaliau upokšnio vagos, iš po menkai dirvožemiu su šaknimis pridengto šviesiai pilko, beveik balto smėlio per vertikaliai pasvirusią išplovą „kunkuliuodamas“ veržiasi vanduo. Smėlinvos ne stačiai „išspraustos“ išplovos duobės dugną be perstojo judina iš apačios „mušančios“ srovės ratiškai, skaidriame pajėgiu srautu kylančiame vandenyje mirga pakeltos smiltys.

Dabartinė būklė, kaptazas

Kaptažo įrenginių nėra.

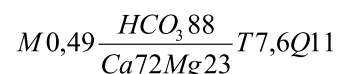
Vandens fizikinės savybės

Šaltinio vanduo išmatavus mobiliu matuokliu siekė 7,6 °C temperatūrą, yra neutralus ar silpnai šarminis (pH = 7,5), savitasis elektros laidis (SEL = 570 μS/cm). Vanduo skaidrus, bekvapis. Nepastebėta dujų išsiskyrimo reiškinių. Nutekėjimo išgraužoje nemažai iškritusios geležies nuosėdų.

Vandens cheminės savybės

Balinos vanduo yra gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų. Jame 490 mg/l ištirpusių mineralinių medžiagų. Šaltinio vanduo yra kietas, bendrasis kietumas – 6,36 mg-ekv/l. Tačiau tai karbonatinis, virinant pašalinamas kietumas. Šaltinio vandenyje neaptikta nitrato. Amonio, organinių priemaišų kiekis labai nedidelis, artimas foninėms koncentracijoms. Vandenyje aptikta 0,27 mg/l fluoro.

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	490		
Sausoji liekana 180 °C	323		
Bendrasis kietumas		6,36	
Karbonatinis kietumas		5,47	
Nekarbonatinis kietumas		0,89	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	5,2	0,147	2,36
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	28,0	0,583	9,37
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	334	5,47	87,9
Nitritai, NO ₂ ⁻	< 0,010		
Nitratai, NO ₃ ⁻	< 0,050		
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	5,1	0,222	3,33
Kalis, K ⁺	2,1	0,054	0,807
Kalcis, Ca ²⁺	96,2	4,80	72,2
Magnis, Mg ²⁺	19,0	1,56	23,5
Amoniakas, NH ₄ ⁺	0,258	0,014	0,215
Kitos analizės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,41		
Permanganato skaičius, mg O/l	1,45		
Cheminis deguonies suvartojimas, mg O/l	< 4,0		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	543		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Kruncikų kaime yra trys šaltiniai. Pirmasis – T. Špiliausko žemėje – vandens nuolydis į pietų pusę, antrasis – V. Švabauskienės žemėje, vanduo nuteka į pietų pusę, Balinos upelio link. Trečiasis – Balinos šaltinis, kurio vanduo laikomas gydančiu, teka į pietus, susiliedamas su Balinos upeliu. „Šis šaltinis buvo visada lankomas, žmonės sėmė vandenį ir gerdavo, kai skaudėjo vidurius, džiūdavo burna (vidurių karštis), skaudėdavo galvą. Būdavo sušlapina lininį audeklą ir deda ant skaudamos galvos, sumuštos vietos, skaudamų kojų. Tas vanduo lyg sūrus ir nerūgsta“, – prisimena R. Ališauskienė. Ruževos kaimo gyventoja Genovaitė Budrevičienė prisimena, kad keliu pravažiudavę žmonės

sustabdydavę arklius ir eidavę prie šaltinio gydomo vandens pasisemti. „Vanduo čia verda žiemą ir vasarą, žiemą jis šiltesnis. Šitas šaltinis yra bedugnis, vyrai šatrą kažkada kišo, bet galo nėra... Jis niekados neužaugo, kaip aš mažiukė atsimenu, tai toks ir toks.“

Pasakojo Rozalija Ališauskienė-Sinkevičiūtė gim. 1927 m. Kruncikų k. Trakų r.

Užrašė Rita Balsevičiūtė, 2009-08-27

Pasakojo Genovaitė Budrevičienė gim. 1933 m. Kruncikų k. Trakų r.

Užrašė Rita Balsevičiūtė 2009-09-13

Tipas

Kylantis erozinis

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

Didelio vandeningumo reikšmingas šaltinis (debitas apie 11 l/s)

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas,
Z. Zanevskij, 2011